

2. Дубова Н. В. Smart-освіта як засіб формування конкурентоздатності фахівців харчової галузі. *Актуальні проблеми підготовки фахівців у галузі харчової промисловості та сфери обслуговування*. Умань: УДПУ ім. Павла Тичини, 2019. С. 20.
3. Зоря Ю., Лесечко О. SMART-освіта: особливості створення захоплюючих уроків: навч.-метод. посіб. Черкаси, 2021. С. 20-25 URL: <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2017/1/49.pdf> (дата звернення: 26.03.2026).
4. Інноваційні технології та інноваційні методики навчання в освіті дорослих. С. 172 URL: <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/5647/5075> (дата звернення: 26.03.2026).
5. Нестеренко І. П. Основні переваги використання смарт-технологій в освіті. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. Серія «Педагогіка та психологія». 2023. Т. 9, № 1. С. 31–38.
6. Про організацію [Електронний ресурс] / Громадська організація «Смарт освіта». URL: https://smart-osvita.org/about_pro_nas/ (дата звернення 26. 03. 2026)
7. Твердохліб А. І. Смарт-технології в системі сучасної освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців*. 2017. Вип. 1 с. 301-304 URL: <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2017/1/49.pdf> (дата звернення: 26.03.2026).

Рускуліс Лілія – д-рка пед. н., професорка, в.о. завідувачки кафедри української мови, літератури та методики навчання Національного університету кораблебудування ім. адмірала Макарова.

Пономаренко Вікторія – студентка філологічного факультету Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, спеціальність А4 Середня освіта.

РОЗВИТОК ПОТЕНЦІАЛУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

У тезах досліджено ключові вектори впровадження штучного інтелекту (ШІ) у систему закладів вищої освіти. Проаналізовано вплив його на індивідуалізацію навчання, етичні аспекти академічної діяльності й використання великих даних для управління закладами освіти. Матеріал базується на аналізі наукових публікацій 2022-2024 років, що висвітлюють актуальні тренди цифровізації університетського середовища

Сучасний етап розвитку вищої школи характеризується впровадженням персоналізованого навчання через адаптивні платформи. ШІ будує індивідуальні траєкторії, аналізуючи швидкість засвоєння матеріалу кожним студентом. Це вирішує проблему «середнього студента», надаючи додаткові пояснення тим, хто має труднощі, і складніші завдання лідерам групи [2, с. 45].

Огляд наукових джерел дозволяє стверджувати, що штучний інтелект – це «продуктом людської діяльності, має значний потенціал для трансформації

освітньої галузі, зокрема, у площині розроблення нових підходів для поліпшення якості освіти, створення більш персоналізованого, адаптивного, інклюзивного та ефективного освітнього середовища» [4, с. 123]; організована «сукупністю інформаційних технологій, застосування якої уможливорює виконання складних комплексних завдань завдяки використанню системи наукових методів досліджень і алгоритмів обробки інформації, отриманої або самостійно створеної під час роботи, а також створення та використання власної бази знань, моделей прийняття рішень, алгоритмів роботи з інформацією та визначення способів досягнення поставлених завдань» [3, с. 223].

Використання генеративного штучного інтелекту для письмових робіт формує нову парадигму академічної доброчесності. Боротьба шляхом заборон є неефективною, як наголошує А. Мельник; необхідно впроваджувати критерії оцінювання, що фокусуються на критичному аналізі контенту та перевірці реальних навичок студента [5, с. 18].

Університети зміщують акцент на розвиток когнітивних навичок: системного мислення та здатності працювати в синергії з алгоритмами. Освіта має вчити не конкурувати з машиною, а використовувати її потенціал для складних завдань [1, с. 116].

Технології штучного інтелекту забезпечують інклюзивність, роблячи освіту доступною для осіб з особливими потребами незалежно від фізичних обмежень чи локації. [2, с. 49]. Однак залишається проблема алгоритмічної упередженості й конфіденційності даних, що вимагає правового контролю [5, с. 23].

Штучний інтелект оптимізує наукову діяльність, допомагаючи у пошуку літератури та складних обчисленнях, що пришвидшує інноваційний розвиток ВНЗ [7, с. 91].

Однак, маючи значні переваги у процесі навчання й проведення наукових розвідок, штучний інтелект має недоліки, до яких учені уналежнюють:

- стандартизація навчання (надмірна подібність освітніх програм і підходів до отримання освіти),
- налагодження контакту між учасниками освітнього процесу (зменшення вагомості людського чиннику),
- зниження мотивації до навчання (уплив на процеси самоосвіти й особистісного розвитку),
- порушення академічної доброчесності (порушення політики й етичних принципів закладів освіти),
- алгоритмічні помилки й недостовірність даних (подання невірогідної інформації),
- соціальна ізоляція (зменшення соціальної взаємодії),
- недостатня підготовка кадрів (неготовність учасників освітнього процесу до використання ШІ),

- кіберзагрози та безпека даних (ужиття заходів безпеки з метою захисту систем і даних користувачів);
- відсутність посилань / покликань на джерела інформації,
- ризик отримання недостовірної інформації, шахрайство в навчанні,
- розвиток когнітивних здібностей студентів,
- обмеження створення інноваційних ідей та концепцій,
- не завжди є можливість урахувати індивідуальні потреби й запити, недооцінювати нестандартні здібності чи форми інтелекту,
- може створювати бар'єри для здобувачів освіти з інших культур чи мовних груп;
- виключає людський фактор (емоційна підтримка, мотивація тощо); ризик технічних збоїв [6, с. 591].

Отже, ШІ виступає каталізатором змін, що вимагає балансу між технологічною ефективністю й збереженням критичного мислення.

Література

1. Бондаренко О. В. Цифрова трансформація університетів: виклики та перспективи. *Освіта та суспільство*. 2024. №2. С. 110–120.
2. Готвянська Ю. В. Впровадження штучного інтелекту в освітній процес сучасного ВНЗ. *Наукові записки*. 2023. Вип. 4. С. 43–50.
3. Єфремов М., Ю. Єфремов. Штучний інтелект, історія та перспективи розвитку. *Вісник ЖДТУ*. № 2 (45). Технічні науки. 2008. С. 1123-127.
4. Ілійчук І. Вплив штучного інтелекту на якість освіти: можливості, виклики та загрози. <https://dnrb.gov.ua/ojs/npstudies/article/view/144/133>, С. 232-248.
5. Мельник А. П. Етика штучного інтелекту в академічному середовищі. *Вісник вищої школи*. 2023. №1. С. 15–25.
6. Рускуліс Л., Родіонова І., Родіонов Д. Штучний інтелект: переосмислення підходів до навчання академічного письма. *Philological Studies in the Era of Globalization Changes: European and National Contexts: Scientific monograph*. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2025. С. 572-592.
7. Сидоренко І. М. Аналітика навчання як метод підвищення якості вищої освіти. *Кібернетика та системний аналіз*. 2022. Т. 58, №3. С. 85–92.